

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Inter.”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 c., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Glăsu lui Iancu.

Chiar în aceste zile, când atâtea și atâtea feluri de ispite pasc pe Românii din țările coroanei ungare, vedem publicată în o revistă română, foaia Asociațiunii, una dintre scrisorile eroului celui cu suflet atât de ideal, *Avram Iancu*. Scrisoarea e scoasă din o carte germană de istorie ieșită la Viena, istorie a împărăției Austriace. Autorul cărții, vestitul scriitor Helfert, ajungând a vorbi de vremile lui Iancu, aduce nainte o scrisoare a lui trimisă prietenului său Ilie Măcelariu, din care reese ce suflet ager și pătrunzător era în acest erou, chiar și după-ce fusese atins de cruda boală a minții.

Iancu scria prin Maiu 1860.

»Frate Ilie!

Epistolele tale din 5 și 21 Februarie le-am primit, și dacă nu ți-am răspuns până acum, să nu crezi, că am făcut-o decît din acel motiv simplu, că mi-am propus a nu mai corespunda cu nime! Sute de epistole dela amici și conșcolari — cari sigur numai cu gânduri bune voiau să afle: dacă mai trăiesc ori nu, — le-am aruncat la o parte, fără a le da răspuns, ceea ce în tot cazul e o indiscreție din parte-mi, ear eu nu sunt de vină, dacă mi-am cîștigat, durere, trista credință, că în ziua de azi omul nici nu mai știe, cui să se încreadă!

Tu mă întrebi, ce mai nădăjduesc și ce mai cred eu? Iată îți răspund, că timpul nădejzilor mele a trecut, și că credința mea e ca a șerpelui, căruia natura îi impune să-și apere capul; totuși să nu crezi, că spun acestea, fiindcă mi-aș teme viața mea nenorocită; nu, — căci această viață mi am expus-o (primejdit-o) în anii 1848 și 1849 în mai multe rînduri pentru iubita mea națiune și pentru credința cătră Împăratul, — ci înțelege iubita mea națiune, care suspină de atîtea

dreri și pentru care m'ar durea inima, dacă prin mărturisirea credinței mele adevărate, o aș aduce într'un pericol și mai mare!

Altădată mai mult, rămâni sănătos și nu-ți uita de mama, la sinul căreia ai crescut și nici de prietenul tău since:

Iancu, avocat și prefect.
Vidra-de-jos, 15 Maiu 1860.

Iată pe bărbatul cu suflet dumnezeesc! El pe sine nu să teme, pe sine nu să cruță, nu să dosește, el a lui viață însăși o primejduiește pentru neamul său, — și dacă are vre-o teamă în lume, e aceea, ca nu cumva prin vre-o vorbă scăpată, macar, decum prin faptele sale, să aduce vre-o primejdie ceva, asupra neamului său!

Chiar și atunci, cînd nădejdea lui personală în bunul viitor, s'a întunecat, el singurul gînd îl are: ca neamul lui să nădăjduiască, să meargă mai departe spre ținta sa, — și el își tace și păreriile sale (asupra oamenilor croitori de sorți!), ca nu cumva prin ce ar spune, să îngreuneze poate soarta neamului, înfuriind pe puternicii zilei.

Înțelegeți voi, pigmeii zilelor de azi, măreția unui suflet ca acesta?

Înțelegeți voi, nemernici vînători de interese (foloase) personale, ce chiar în aceste zile jucați cel mai scîrbos halarip politic prin cercul Oraviței în jurul transfugului și vînzătorului de neam Siegescu, — cît de nevrednici sunteți de numele de Român pe care îl mînjiți luîndu-l și asupra voastră, cînd cetiți acest cuvînt al celui mai cinstit erou *advărat Român*, Iancu?

Cine sunt „așitătorii“?

— Intregire. —

Ni-să scriu următoarele: În legătură cu corespondența mea publicată sub titlul: »Cine sunt așitătorii?« »Bravură solgăbirăiască«, — în numărul din urmă al mult prețuitei foi »Libertatea«, vă rog să binevoiți a îndrepta publicarea într'acolo, că feciorii nu au fost pedepsiți numai cu cite 5 zile închisoare și cite 200 cor. în bani etc., ci au fost pedepsiți pentru-că nu au dat steagul — pentru mi-te »impotrivire«, autorităților, — încă cu cite 200 cor. în bani, adecă peste tot au fost pedepsiți cu cite 400 cor. în bani fiecare!

A mai fost pedepsit, tot în aceea zi, și un biet bătrîn cu numele Aron Roșiu, cu 1 zi închisoare și 10 cor. în bani, pentru-că ar fi strigat »Nu dați steagul, băieți!«...

Contra osîndei s'a dat la timpul său recurs.

Mărturisim că greșala de a lăsa să iasă în foaie numai cite 200 cor. pedeapsa, am făcut-o noi dela Redacție, căci ne părea de necrezut ca niște țărani pacinici să fie pedepsiți pentru același fapt: o plantică tricoloră de pe steagul lor de nuntă dus între sunetele Marșului lui Rákoczy, cu cite 400 cor. de-odată!, adecă cu 200 sub un titlu, și 200 sub alt titlu (pe cîrnitura altui paragraf)!

Asta ni-să părea de necrezut, și o socoteam numai o greșală de peană a corespondentului nostru. Și, ca să nu dăm în vileag lucruri mărite ori umflate de noi, am șters al doilea rînd de sute, ce să scrisese în corespondență!

Azi întărind corespondentul scrisorile sale, și văzînd cum un solgăbirău e în stare a dicta la 4 feciori români, din 4 familii țărănești sărace, pentru un lucru mic, o pedeapsă de 1600 cor.! — rămînem într'adevăr izbiți în suflet de uimire și durere, că de ce slujbași cu inimă pentru popor, a făcut Dzeu parte bietului nostru neam în aceste părți!

Căci lăsînd că dară așa e, că au greșit ceva, — judecînd după rînduelile celor dela putere, — dar unde e proporția între fapte lor ne-

însemnate și între pedeapsa nimicitor de aspră?

Nădăjduim că cei dela comitat, unde s'a recurat lucrul, — vor fi cu judecată mai rece și mai reală, și vor reduce la mai nimic pedeapsa dela Geoagiu.

Altfel aievea, nu noi, ci acești slujbași vrășmași, sunt cei mai mari »așitători« ai poporului contra lor înșiși, prin așa asprimi colțate!

UNELE—ALTELE

Frații Americani pentru Brad.

Romîni emigrați în America, orașul Joungstown-Ohio, grupați în Reuniune culturală, au dăruit pentru fondul de întregire al gimnaziului din Brad 12-23 dolari din venitul petrecerii împreunate cu teatru și concert, ținută înspre seara Anului-nou. La această sumă au mai adaus și din averea reuniunii 2-77 dolari, — deci cu totul 15 dolari sau 75 coroane.

Iosif Petrovici din Dobra, în loc de obiceiuita pomană de 6 săptămîni, a răposatei sale surori Ana, a dăruit pentru masa studenților săraci dela gimn. din Brad suma de 30 coroane.

„Zarandeană” din Băița 20 cor. tot pentru masa studenților.

Tuturora li-să aduce o călduroasă mulțumită din partea direcțiunii gimnaziale.

Principele de coroană, întoarce acasă.

Principele de Coroană *Francisc Ferdinand d'Este*, moștenitorul Tronului austriac, era dus de citva timp în Elveția, în locuri vîraticice, pentru a odichni de oboselile muncii.

Deși avea în plan să mai stee acolo mai multe săptămîni. — acum de-odată a dat de știre acasă, că încă în săptămîna de față va sosi acasă!

Asta să crede că o face în urma incurcăturilor primejdioase cari s'au ivit în pricina Împărăției cu Serbia, — și cari ameninșînd cu războiu, Alteța Sa trebe să fie la locul său acasă, să vadă și să veghieze asupra lucrurilor.

Cheltuielile alipirii Bosniei.

Un ziar mare din Praga (Bohemia) face socoteala, cât a costat-o pe Impărăția noastră alipirea Bosniei și Herțogovinei la Impărăție, și încheie arătând că până acum îi stă acest colț de țară în peste jumătate de miliard, peste 500 de milioane, din cari 280 milioane s'au cheltuit de fapt, iar alte 300 milioane să recer încă.

Și asta numai rămânând lumea în pace. Iar de-o izbucni războiul, apoi ori va fi Austria învingătoare, ori ba (dacă să amestecă și alte puteri mari), — o va mai costa, va mai cheltui de 3—4 ori atît! Scumpă plăcere de a avea aceea țară, altfel săracă.

Dela Slovaci.

Sporul în toate face și la Slovaci pași vădiți. Ei nu aveau până acum foi de zi, naționale, ci numai foi săptămânale ori ieșind de 2—3 ori pe săptămână. Acum s'au avîntat și ei a scoate și o foaie de zi, pe lingă cele săptămânale ce le au. Și în jumătatea a doua a anului de față va porni foaia lor de zi.

Un ziar mare ceh, din Boemia, chiamă publicul ceh să aboneze și el în număr mare noua foaie slovăcească în toate casele, cluburile, cafenelele! Ca să-i dea și prin asta sprigin vieții.

Foaia iese ca proprietatea unei societăți pe acții cu 60.000 cor.

Tot atîtea semne, că trezirea națională a neamurilor nemaghiare, departe de a să sufoca și nimici prin politica proastă prigonitoare de care avem parte, încă tot mai puternică să desfășură și să încoardă!

Primejdia războiului la ușe!

Inceputul săptămîinii de față, ne aduse vești răsunătoare, cari fac să trosnească din greu stîlpul pe care razimă edificiul păcii Europei!

Întîi Austro-Ungaria a dat de știre lumii prin rostul ministrului său de externe (pentru trebile împărăției în afară), că ea nu mai poate suferi zurelul de arme al vecinei Sirbia, ci îi lasă vorbă, că de nu-și descarcă armele, apoi Austria în curînd va porni asupra neastîmpăratei sale vecine, o ex-

pediție cu arme, care să o pedepsească, și în pasul seu Austria nu să va opri până la Niș, adecă până la cuibul nou al Regelui!

Abia trecură cîteva zile după aceasta vorbă grea și cam de-a călare a Austrei noastre, și veni prin Anglia știrea, că Rusia iese și ea cu cartea pe față, și zice că:

Ea, Rusia, ca oarecum mama tuturor Slavilor și ocrotitoarea lor, — trebuie să țină samă de aceea, că cererile Sirbiei sunt în parte cu cale, și Austro-Ungaria să le mulțumească după putință, *pentru-că altfel ea, Rusia, la caz că va izbucni războiul între Sirbia cea mică și Austro-Ungaria cea tare, nu poate sta nepăsătoare, ci intră și ea cu Sirbia și pentru Sirbia în război!*

Asta căzută ca o bombă în mijlocul Europei!

De atunci s'a făcut o răscoleală și o răsturnare de stări și păreri în lumea mare a Europei, că e mai mare comedia!

Germania, soata Austriei, spune că ea va fi pe partea Austriei și n'ar putea-o părăsi în lupta pentru „dreptul“ ei. Anglia și Franția, soatele Rusiei, să fac a sta neamestecate, nu le place că Rusia pășește așa de fățiș în lucru, dar cu jumătate de gură, tot spun că Austria să facă ceva pentru încungiurarea războiului, împăcînd cumva pe Sirbia, că altfel e lucru sigur ca de două ori doi patru, că războiul a cărui primejdie e azi mai aproape ca ori-și-cînd, nu să va mărgini ba a fi un război între Austria și Sirbia, ci să va preface într'o uriașă încăerare între sine a tuturor puterilor Europei!

Că dacă Rusia sare în ajutorul Sirbiei, Germania e datoare a prinde și ea arma pentru a-și apăra pe aliata sa Austria, dar atunci Rusia fiind primejduită prin cele două state însoțite (Austria și Germania), Franția și Anglia, întovărășitele Rusiei, vor fi silite a sări și ele în ajutorul soatei lor, — ba vei vedea atrasă în foc pe Turcia, poate și pe România și Bulgaria, — ca cum ai da foc din toate părțile coperișului de

șindilă veche și pirlită de căldură, ce acopere Europa!

Și pentru ce? Pentru petecul de pămînt al Bosniei, care nici coperită cu aur, nu vredenicește cit s'ar perde prin un așa mare război european!

Iaca știrile mai nouă:

*

21 Febr. Rusia vrea să-și cîștige și marească vaza s'a de stat ocrotitor al Slavilor în Balcani (din jos de Dunăre). Și de aceea să ia ca sigur, că ea va sta pe pace cel mult până va răsuna cea dintîi pușcătură!..

— E sigur că între Viena și Petersburg: să vor rupe în curînd toate legăturile cari înseamnă pacea.

— Din Iași să vestește, după știri sosite acolo, că în curînd vor fi mobilizate (pusă pe picior de război) corpurile întîi și al doilea de armată din Rusia!

— Turcia privește cu mare neliniște pornirea războinică din vecinătatea ei, căci bărbații ei politici cred, că un război aci în Balcani nu s'ar mai putea restringe la un simplu război între două puteri, ci ar lua întinderi mult mai mari ca cel din 1877, și ea, Turcia, ar ieși poate cu nouă perderi din pacea ce s'ar încheia la urmă!..

— Cei din Viena nu cred așa tare în război. Ei s'au spus că Sirbia abia peste 2—3 săptămîni își va putea spune cuvîntul hotărîtor, și pîn'atunci încă multe să pot schimba!

25 Februar. Franția și Germania să întrepun cu toată puterea, ca să impedece pe Rusia în pornirea ei. Căci cererile Sirbiei de mărire de botare, nici celelalte puteri ale Europei nu le află îndreptățite. Doar că Austria să-i facă Sirbiei ceva îngăduințe economice ce să-i fie de folos.

— Și consulul rusesc din Sirbia dă sfat Sirbiei să nu încoarde prea tare lucrurile, că chiar, dacă Rusia ar pune Austriei în coaste 3—4 corpozi de armată, cu asta nu o poate impede, a călca Sirbia în mod simțitor!

— Foaia „Dzimit Polky“ din Lemberg (Galiția, la hotarele rusești), află că de vre-o 10 zile la granițele rusești despre Austria să întimplă mișcări de trupe bătătoare la ochi.

În toate părțile să îngrămădesc trupe și ofițeri înalți ruși cutreeră satele, făcînd luători aminte pe conducătorii lor, că ce datorințe au în vreme de mobilizare (vreme de război).

— Generalul rus Spiridovici, un cap al societăților de mărire slavă, zice că nu crede să se mai poată opri războiul. El și societățile de ațîtare slave cred că Ru-

sia poate sta liniștită numai până la intîia pușcătură! Ei vreau să recomande Germaniei: *să rupă în bucăți Austria!* Germania să-și iee părțile nemțești, părțile slave să le alature la Sirbia, cele italiene la Italia, și Ungaria s'o facă regat de sine, în frunte cu un domn din familie germană!

— Un ziar din Germania face destăinuirea, că Austria încă pune pe picior de război, dar în taină, corpurile de armată 15 din Serajevo, 13 dela Zagrab, 7 dela Timișoara, și 9 dela Iosefstadt. Porunca de mobilizare să dă pe 1 Martie!

— Ministrul de război a făcut întrebare telegrafică la orașul As, că cite haine și postavuri poate da gata în 4 săptămîni pe sama armatei?

26 Februar. La ministerul de externe austriac a sosit știrea, că un vapor rusesc, cu știrea guvernului rusesc, duce munițiuni (gloanțe de puști și tunuri) pentru Muntenegru.

Poliția din portul Cattaro, a primit poruncă să respingă vaporul rusesc din vorbă, care va sosl acuși.

— Ziarul turcesc „Jeni Gazeta“ are știre că la Antivari așteaptă un vapor rusesc cu arme și muniții.

— Condiția pentru care Sirbia ar fi aplicată pentru pace, e: că Austro-Ungaria să-i lase din Bosnia-Herțegovina o fâșie de pămînt, de care să-și poată zidi o linie ferată ducînd de-adreptul la țarmul mării, avînd și ea lipsă pentru negoțul ei, a ajunge la țarm de mare, mergînd spre el pe pămînt propriu. Că asta pentru ea e o trebuință ce-i privește viața însăși!

— Prințul de coroană George al Sirbiei, a arătat celor din jurul seu: partidul războiului, telegrama generalului rusesc Spiridovici, prin care îi spune, că întîiul transport de ofițeri ruși, 300, vor pleca cît mai curînd spre Sirbia. Asemenea și vre-o 40.000 voluntari ruși sunt gata a pleca în ori-ce timp.

— Ziua e de altfel mai pacinică decît cele de mai nainte: Rusia sfătuește și ea pe Sirbi să nu să pripească, să nu provoace pe Austria (nu, că e încă prea frig!).

— Mulțime de iredentiști italieni (naționaliști ce poartă ură Austriei pentru-că tot mai are părți de pămînt locuit de Italiani, și îl ține pentru sine și nu-l lasă Italiei!), — au trimis pe oamenii lor în Sirbia să spună și să se înțeleagă, că ei încă vor face cete mari de voluntari italieni cari în caz de război vor intra în foc contra Austriei! Iar în orașele austriece locuite de Italiani, vor face revoluție, ca Austria să fie silită a-și ținea mari părți de trupe acasă!

— Mulți au nădejde că și peste greul acestor răsturnări de stări, să va găsi chip de a trece, și războiul va putea fi încă încunjurat.

— Foile mari italiene, franceze și engleze chiar, scriu, că Europa nu să va lăsa împinsă în grozăvenia unui războiu al tuturor asupra tuturor, ci vor face pace între certati.

Lupta dela Oravița.

In cercul Oraviței e o luptă inverșunată cum numai la Dobra și la Cehul Silvaniei s'a mai văzut, în contra candidatului partidului național român!

Știrea că partidul și-a trimis în linia de foc pe însuși președintele său, — a făcut pe ministri să se clatine în scaune, să se ridice și să dea scrisori cătră mamelucii și zbirii lor din cerc, să facă tot ce pot: doar trintesc pe vrednicul Român și scot la biruință *uscătura*, vînzătorul de neam, iezuitul păcătos și negru la mațe!

Și s'a pornit asupra cercului vîntul turbat dus de compania de vînzători de neam: Burdea, Ionescii, Olteanu și alte săcături toate, și vîntul acesta a roscolit grozav *gunoaiile* de prin cerc, și a umplut văzduhul cu ele, încît nici ochiul bun, sănătos, acuși numai poate vedea nimic de jocul spulberat și nărod al gunoaielor! Și s'au multe, ardele-ar focu, cît nici n'ai fi crezut! Unele s'au gunoaiie ca toate gunoaiile, urite, pae seci, putrede, dăr unele s'au chiar scilpicioase, înțilindrate, altele învâlitate în reverenzi, altele cu ochelari pe nas!...

Ci vîntul cu gunoaiile va trece, și lumea bună își va face lucrul său: poporul bun nădăjduim să iasă *biruitor*!

— A fost minciună a foilor ungurești că dl George Pop nu ar primi candidarea. Dsa, cum o spuneam și noi, *a primit'o*, și a trimis, prin foi cătră alegătorii din cerc o scrisoare de chemare în jurul lui și al steagului național ce e chemat a-l duce în cerc și a-l purta spre biruință!

— De Duminecă începînd, dl G. Pop a început a ținea vorbiri de program poporului: a început la Oravița, unde a fost primit și ascultat de mii de oameni în frunte cu 4 protopopi: G. Popovici, Lugoș, Alex. Popovici, Oravița, Oprea, Virșeț și V. Damian, Brad.

A fost o adunare de bun augur, după care au urmat zilnic 2—3 în alte comune, și urmează și acum, și pe unde dl George Pop trece, însoțit de 4—5 deputați: Dr. Vajda,

Dr. Suci, Dr. St. C. Pop, Dr. Vlad, N. Damian, și alții, pe rînd, — ca și cum ar trece primăvara datătoare de viață pe urma crivățului ce făcuse ceva stricăciuni în nevinnovatele flori ale sufletelor: tot ce banda de slugoi și vînduți guvernului: Burdea, Siegescu, Oltean, și Ionescu, au stricat, să reparează, în suflete reînvie credința, nădejdea, mindria națională și hotărîrea de a suferi chiar, dacă e de lipsă, dar stricăciunii a nu să dal!

E bună nădejde, că Siegescu cu tot spriginul jidovimii, ungurilor și a haitei de slujbași și agenți ai stăpînirii, va rămînea *turtit* la alegere!

— Dar mișelii să fac în cerc, fără samă demulte: Oamenii dela finanție au pornit în vizite oficioase pe sate și în toată crîșma cu crîșmar român, află ceva vină, că nu s'au glăjile curate, ori nu s'au destul de mari, ori casele nu s'au destul de înalte, și îndată dau 200—300—400 coroane pedeapsă, pe care însă lasă să se înțeleagă, că de va vota crîșmarul cu slugoiul lui Kossuth, apoi s'o primi „recursul“...

— Potop de gendarmi a năvălit din toate comitatele vecine, și de prin Bihor, ca să ție „rînduială“ contra tulburărilor ce le fac naționaliștii... Și nu lasă nici 2—3 oameni laolaltă pe uliți, ci îndată s'au cu baionetele între ei și-i împărăștie!

— Țăranii alegători sunt pedepsiți prin sate cu zecile, pentru-că nu și-ar fi scos gunoiul din curte ori altă tragere de păr ceva, — și cîte-o uscătură merge apoi pe la spate ori noaptea și le spune: Ține cu Siegescu, și ție-să va ierta!

— Tata renegaților, Burdea, cutreeră satele și umblă așazicînd dela om la om, făgăduindu-le „bunătăți“, de-or ținea cu fiul său sufletesc Siegescu!... Intr'un loc Siegescu și soții știind că satul n'are izlaz destul, le-a aruncat făgăduința (că nu-l costă nici un bănuț!) că le mărește el izlazul. Un Român isteț, care știa că nu să poate, i-a și aruncat îndată în față întrebarea: „Cum ni-l vei mări, domnule, ne vei aduce pămînt cu straița?“

— Alătura de candidatul nostru și însuflețînd poporul pentru a sta cu credință în jurul steagului național, vorbesc la adunările dlui Pop: Dr. V. Lucaciu, Dr. St. C. Pop, avocatul Dr. Vas. Meșter (Sasca), Dr. Liviu Cigărean, adv. Oravița, însuflețitul țaran I. Vasiiu din Satumic, și protopopii numiți mai sus. Poporul le soarbe cuvintele și merge dela adunări cu sufletul întărit!

Bătăușii pe lucru!

Văzînd că pe unde trece Dl. Pop cu însuflețiiții săi soți de luptă, înfloresc sufletele române și vor fi nebiruite, — zbirii gu-

vernului s'au dat pe volnicii curat mișelești! Își cumpără cete de bătăuși și cu ei morți de beți cearcă să impedeze înfățișarea candidatului nostru prin comune, ca să nu-l vadă și audă poporul!

— La Secaș fibirăul a vrut să lase în sat pe G. Pop de Băsești singur și pe soții săi nu! Ca așa să zădărnicească marea adunării-program!

— La Cîrnecea o haită de oameni beți cu făcut gălăgie tulburînd pacea adunării!

— La Jittin apoi, porcăria a ajuns la culme! O ceată de bețivani în fruntea cărora s'a pus și notarul comunal, au eșit în capul satului, ca cu puterea să impedeze intrarea în comună a candidatului și oamenilor săi! Un păcătos a și sărit la protopopul Oraviței să-l iee de pept! Și fibirăul era de față și cînd deputații i-au cerut să facă rînduială, a zis că n'are ce le face, că aci și notarul „lucrează“ ca alegător nu ca supusul lui!

Prin astfel de fapte scriboase voesc să facă spargere între Români.

Ci nădăjduim că tocmai aceste păcătoșenii vor aduna și mai inverșunați pe Români în jurul candidatului nostru național, scoțîndu-l *biruitor* în ziua alegerii!

După scriba dela Cîrnecea și Jittin, adunarea dela *Ticvanuli mare* a fost o luminată prăznuire a dlui G. Pop și a deputaților ce îl însoțeau. Tot satul, cu mic cu mare a ieșit în calea lor! I-au sărbătorit ca pe eroi naționali.

Onoare Ticvănienilor!
— De Mercuri să află în cerc și președintele clubului dl Dr. Teodor Mihali și de Joi Dr. Iuliu Maniu.

— Contra scandalosilor dela Jittin: notarul comunat Petrucz, a primarului și a antistiei comunale, care toți într'un cor, spre rușinea lor și a tot neamului, au luat parte la scandalul de a sări în capul satului asupra unor oaspeți luminați și cinstiți ca aceia, ca și cari ei nici în zeci de ani n'au norocul a mai primi, — să va face arătare criminală!

Din Blaj.

In seara de 20 Febr. a. c. tinerii meseriași din Blaj au aranjat un bal, cu scopul, ca venitul aceluia să-l predeie „fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriași“.

Ideia care i-a călăuzit, să închine venitul acelui bal fondului amintit, e măreață și salutară, — și multă laudă să cuvîne tinerilor meseriași, și îndeosebi pornitorilor acestei idei, Adrian Nyerges, un în-

făcărât comerciant român, și tipografului Ilarie Moldovan, cari au ajutat mult la reușita atît de frumoasă a acelui bal.

Cu bucurie vedem, că meseriașii nostri să ridică din ce în ce mai mult. Acum -- nu de mult — au pus temeiul unui fond, din care să se ajute văduvele și orfanii de meseriași. Arangează tot mai des petreceri, teatre și serate literare dînd viață vieții sociale.

Petrecerea despre care vă scriu a reușit cît să poate de bine. Printre domnișoarele ce au luat parte la acel bal s'au văzut cîteva și în costum național românesc. Puteau să fie și mai multe, dacă nu chiar *toate*, cum s'ar potrivea acum la Blaj, drept o arătare a naționalismului, după cele petrecute aici în timpul mai nou.

Am văzut, spre plăcută mirare, și o domnișoară de ungur neaș, fata unui oficiant de stat, și încă în costum național românesc, dînd par'că pildă Românelor noastre să-și iubească portul neamului lor, și să-l ducă la petrecerile lor, și să nu să rușineze de el...

Venitul petrecerii a fost multumitor. Au rămas după detragerea cheltuelilor, vre-o 70 cor., cari s'au predat fondului pentru care au fost destinate. Putea să fie venit cu mult mai mare, dacă inteligența de aici nu arăta prea multă nepăsare față de petrecerea meseriașilor români, cari ar trebui spriginii cît de mult. Dintr'o așa frumoasă inteligență cum are Blajul, durere, numai vre-o 7—8 persoane au venit. Nepăsarea asta s'a mai arătat și de altă dată, și ar fi de dorit, ca pe viitor să nu să mai arate.

Pe lîngă aceasta înzadar trimbiță gazetele noastre și oamenii cu doriri de bine, ca să spriginim meseriașii și neguțătorii români! Chiar și mai zilele trecute gazetele ungurești-jidovești scriau cu mult năcaz și foc despre boicotul ce ar fi îndreptat de Români din Blaj contra negustorilor „maghiari“, din seminția lui Izrail, căci dintr'alui Arpad nu sunt în Blaj. Și cereau, ca guvernul să le vină acestora într'ajutor.

Cetitorii vor înțelege, că în zvonul dureros a gazetelor jidano-maghiare; nu e altceva, decît, potrivit obiceiului lor, întortochierea adevărului. Pentru-că în Blaj nu să face nici un fel de boicot, cu toate că ar trebui să se arate cu deosebire acum, în urma loviturilor ce a trebuit să sufere Români din acest centru focal al Românișmului, din partea celor-ce ne urăsc atît pe noi, cît și așezămintele noastre.

Altfel nici nu vom ajunge la breaslă puternică de meseriași și neguțători români!

Imc.

Inchinătorii la mamonul!

Vorbă mare și grea trebuie să zicem. Vorbă a cărei rostire ne sfășie inima. Vorbă pe care n'am fi dorit nici odată să ajungem a o rosti. Dar iată am ajuns'o și trebuie s'o spunem. Ne silesc făptuitorii să o scăpăm de pe buze.

Din cercul Oraviței adevărat, vin știri pe cât de bune despre curățenia sufletului în partea cea mai mare a poporului, — pe atât de urite despre partea cea mai mare a aceluia, pe care ne-am obicinuit a-i vedea, și ni i-a arătat istoria prin veacuri peste veacuri, ca adevărați și credincioși păstori și bine conducători ai turmei cuvântătoare: *preoții!*

Atît deputații în vorbirile lor prin cerc, cât și rapoartele prin foile naționale, scot cu durere la iveală, că poporul român în acele părți a ajuns o turmă ce să duce de sine după bunul îndemn al inimei sale curate, dar fără să mai vezi în fruntea lui păstorii, preoții, decît vre-o 5—6 inși din tot cercul! Cei mai mulți din preoți stau pițiți, retrași, sau o iau pe față a purta jugul de rușine: de a să arăta sluji plecate, mlădioase, din cap dătătoare, de ale guvernului dela Pesta și a trimișilor săi!

Foia cu suflet ungueresc, dar scrisă cu vorbe românești pentru a amăgi pe cei găgăuți ori proști de-a binele, zisă »Severinul«, din Caransebeș, care iese acum acuși tot a doua zi și să împarte ca măsluc printre Români din cercul Oraviței, — scrie despre primirea ce să face uneltei guvernului din Pesta, candidatului Maghiarilor, Siegescu, printre altele următoarele:

»Scenă duiosă s'a petrecut în Rachitova: mână în mână, în fruntea poporului, au ieșit *preotul greco-oriental și cel greco-catholic*, ca și un semn, că credincioșii lor împreună și umăr la umăr vor lupta pentru răușita lui Siegescu...

Invățătorii și preoții, cu excepția citorva uscături (?) să-

racă lume; încă vom fi numiți de aci încolo noi, cei ce rămînem credincioși neamului, uscături! Red.), — *toți* sunt pentru dr. Iosif Siegescu. Și aceasta fără deosebire. Pretutindenea a fost întîmpinat de poporul în frunte cu preoți, între strigăte de »să trăiască!« și *bubuit de treascuri!*

Așa! Vezi asta este totuși »lume nouă«.

De-ai fi chemat pe preotul greco-oriental și cel greco-catholic din Rachitova (ca și de aiurea) să facă împreună o slujbă, în care să se închine lui Dzeu, cerîndu-i har pentru poporul pe care îl slujesc, cerîndu-i să nu-l ducă nici pe popor nici pe preoții săi în ispită, să-i lumineze a găsi calea spre mîntuirea acestui popor; — nu i-ai fi putut aduna nici mîndu-i din napoi cu furcoiul! Nu! Că unul e unit, unul neunit; unul e mai bun decît celalalt, credința unuia (fiecare zice despre sine așa), e ce-a adevărată, iar a celuilalt e o schismă, nu pot sta lîngă olaltă! Ca și cum fiecare s'ar închina la alt Dzeu, altfel numit, altfel închipuit, altfel preamărit!

Dar uite tu, frate, la ei, ce cumînți îi făcî de-odată îngerul cel ce zurue săculețul cu ovăs al guvernului, cumînți, încît mână în mână, ba cu amîndouă mîmile ridicate spre »binecuvîntare«, și cu gurile pline de irmoase preamăritoare, aleargă și popa unit și cel neunit, în calea sfîntului Siegescu, spre a să închina în cea dintîi săptămîină a postului mare, troiței pe care el o reprezintă: Kossuth, Andrassy, Apponyi, și Wekerle ca un spirit sfînt pe de-asupra...

Foile noastre naționale scriu pline de măchnire despre această decădere a preoțimei dela Oravița, și cu drept cuvînt spun, că prin cele ce azi să întîmplă, o *prăpastie largă să desface între popor de-o parte, și biserica lui de altă parte!*

Și nici că să poate altfel! Că nici un popor nu are nimic mai scump în lume, ca aceste două lucruri: *neamul și religia* (biserica)! Și preotul, slujitorul poporului, trebuie să fie *întruparea alipirii și finerii la aceste două cele mai*

scumpe lucruri ale unui popor! Iar preotul care să face necredincios uneia din aceste două: nu mai e vrednic să atingă altarul și jertfa poporului, față de care s'a făcut *vînzător!*

Căci acel preot, care în zilele noastre, între împrejurările noastre, sub ploaia de săgeți înveninate ce cade din tabăra guvernului dela Pesta asupra poporului român, ținînd a-l răni tocmai în inima lui națională, — acel preot care acestor oameni ai puterii să închină și le iese în cale cu mîmile gata de binecuvîntare, — acela poate merge și mai departe: să șteargă de pe icoanele din biserica lui, chipul dulcelui, blîndului și curatului Isus, și să zugrăvească în locul lui pe Scaraoțchi cu cornițe roșii și cu ochi de cărbune aprins și cu ghiare ascuțite, și să se închine aceluia, — *că nu face mai mare păcat față de adevăratul Dumnezeu, decît e păcatul, crima, ce o face față de neamul seu, cînd sa închină Scaraoțchilor și Anticriștilor dela Pesta și trimișilor lor!* Nu!

Toate foile noastre conglăsuesc în părerea, că aceea ce fac preoții din cercul Oraviței — e nimicirea bisericeii însași, prin ei, prin cei puși ca paznici și ocrotitori și înălțători ai aceleia!

Să nu să mire dar' preoțimea uitată de sine, că în acest fel ea croeste drum tot mai larg ideilor ce vin ca apetulburi ce să răvarsă, anume ideilor socialiste și anticreștinești anarchiste, în sinul poporului nostru. Iar pe unde acele idei străbat, — o, ce puțin mai numără preotul! Preotul, care până acum era totuși șeful, capul, poporului din comuna sa!

Azi deja el acuși nu mai este. Ca mîne nu va mai fi nici atît. Acolo unde ca la Oravița și Bocșa să poartă!

Nu vom uita însă să adaugem: Onoare, cinste celor buni! Că au rămas încă și *buni* unii. Printre cei-ce însoțesc pe deputații noștri prin cerc și varsă suflet bun în popor, și cearcă a scoate din bîrlog, pe cei-ce tremură

cu lăbuțele pe grămăjoara de congruă, — sunt vrednici protopopi Dr. G. Popovici din Lugoj, Alesandru Popovici dela Oravița, Oprea din Virșeș și V. Dămian din Brad, și vre-o 5—6 preoți încă din cerc. Aceștia merg cu pildă luminată, — ci mulți preoți să fac a nu-i vedea!

Vom publica cu numele pe fiecare preot, care la alegere va cuteza să voteze cu păcătoșul spărgător de neam Siegescu, punîndu-le numele în cadre negre, ca a unor *morți* înaintea neamului nostru! Tot asemenea și acelor ce vor sta acasă, codindu-să a fi acolo unde glasul neamului îi chiamă. Căci cel ce șede acasă, încă e unul ce sporește norocul contrarului prin aceea că nu ajută pe cel de un sînge și un suflet cu neamului!

Nu li-i rușine și nu-i înghite pămîntul de ticăloși ce-s acei cari au ieșit cu treascuri în calea vînzătorului! Cu treascurile, cu care întîmpină ziua cea mare a *Învierii Domnului celui curat și bun*, să întîmpini pe aducătorii *stricăciunii* în sinul poporului și a bisericii, pe cel-ce vine încungiurat de jidovi ce ar sorbi poporul român în o lingură de apă!

Pfui pe voi! spurcaților, cari spurcați și cele sfinte!

Goreșpondență.

Balul mascat dela Ilia.

În 21 Febr. s'a arangeat la Ilia, — precum s'a vestit și prin »Libertatea«, — o petrecere foarte interesantă și plăcută, anume un bal mascat, dat în folosul școalei române din loc.

Cu bucurie vestim, că balul a fost foarte reușit, adunîndu-să la el, după împrejurările locului, un număr destul de frumos de inteligință românească, și din loc și din jur. Cuadrilul d. e. a fost jucat de 22 părechi. Și a fost veselie și plăcere, așa că publicul s'a depărtat abia dimineața la 6 ore.

Iar de-a fost reușită partea morală a petrecerii, nu mai puțin mulțumitoare a fost și partea materială. Au plătit, ca solviri peste taxă:

Dr. Iustin Pop, adv. Deva, 5 cor.; Ioan Beleş, notar public Arad, 10 cor.; Ioan Barnemisa, comerciant

Buriuc, 5 cor.; Fam. Olariu, cassar Iliu, 5 cor.; Ladislau Dobra, executor reg. Iliu, 4 cor.; Iosif Ribitei, proprietar Iliu, 4 cor.; Longin Popa, paroch Tătărești, 1 cor.; Nicodin Ardelean, proprietar Săcămaș, 2 cor.; Ioan Andraș, cand. la cartea fund. Iliu, 4 cor.; Dr. Ioan Maior, adv. Iliu, 5 cor.; Dimitrie Datca, propr. Iliu, 3 cor.; Leșnican Adam, dir. de bancă Dobra, 5 cor.; Felicia Dr. Rozvan 5 cor.; Iuliu Orbonaș, propr. Iliu, 2 cor.; Ioanichie Olariu, inv. Gothatea, 1 cor. Cu totul sa incassat 240 cor. 10 fil. Spese au fost 138 cor. 72 fil. Venitul curat, de 101 cor. 48 fil., sa predat episcopiei bisericești din loc.

In cununa dsoarelor am văzut pe dsoarele: Letiția și Melania Leșnican Dobra, N. Ardelean Deva, Florica Ungur Tîrnava, Tăposu Certej, Margareta György Deva, Cosma din Tătărești, Mărioara Lazar Furcșoara, Elisaveta Lăcătuș Deva, Cornelia și Valeria Ribitei Iliu, Bogdănescu Orăștie, Aurelia Jian Iliu.

Doamne: Victoria Leșnican Dobra, Felicia Dr. Rozvan, Iolan Cărăbaș, Mărioara Andraș, Florica Datca, Roza Orbonaș, Iulia Ribitei, Vilma Oprean, dna Dobra, Cornelia Sereșter, Aneta Rațiu, Mariți Dr. Maior, Iliu, Iulia Roșu, dna Odor, dna Musteți, dna Mosora Dobra, Victoria Ardelean Săcămaș, dna Incicău Briznic, dna Popa Tătărești, Iulia Olariu Gothatea, Asinefta Iuga, Iuliana Iuga, Virgilia Pîrvu Bretea, dna vād. Pop Deva, dna Tăpos Cirtej.

A fost o petrecere plăcută și reușită! Cele multe să-i urmeze, la timpul său...

Inchiderea Crîșmelor.

Onorată Redacțiune!

Știut este că poporul românesc este prea cercetător a birturilor. Deși toți eram incredințați de urmările triste a cercetărilor birtului, totuși în puține locuri au prins rădăcină sfaturile preoților nostri.

In Dubești, în urma unei înțelegeri cu domnul preot, amîndoi crîșmari ne-am supus cu cea mai mare plăcere și dragoste hotărîrii comitetului parochial ca birturile să fie închise în Dumineci și Sărbători în decursul serviciului Dumnezeesc! Căci și crîșmarii suntem creștini!

Unde însă crîșmarii nu sunt de legea românească, acolo preoții nostri întimpină greutăți, neavînd putere asupra acelor. Drept aceea acum dîndu-mi domnul preot Pantelemon Ardeleanu hotărîrea congregațiunii comitatului Caraș-Severin privitoare la închiderea birturilor, cred că fac un lucru bun cînd vă rog să binevoiți a publica hotărîrea aceasta, pe care o pot folosi toți preoții nostri în folosul neamului și a sfei biserici.

In congregația comitatului Ca-

raș Severin Nrul 1372 prot. 16849 vicecom. 1908, sa hotărît în §. 4.

„Birturile și crîșmele în decursul slujbelor Dzeești și sub durata procesiunilor sunt a să închide“.

§. 10. Cei-ce nu țin prescriesele §§-lor acestora vor fi pedepsiți pe baza §. 74 art. XL. 1879 cu gloabă pînă la 100 cor., la caz de repetiție și cu 5 zile închisoare“.

§. 11. „Ca întîie instanță de judecatorie să așează pretura cercuală, ca a doua vice-comitele, iar ca a treia dnul Ministru de interne“.

Acum toți On. preoți au armă puternică pentru a abate poporul dela crîșme.

Toți dnii preoți să binevoiască a să folosi de aceasta.

Din propria pățanie știu, că noi crîșmarii materialicește nu vom perde, căci Dzeu ne va ajuta și spori cîștigul din alte izvoare de muncă!

Dubești, 7/20 Febr. 1909.

Toma Hațegan,
econom și crîșmar.

NOUȚĂȚI

Iarnă înspăimîntătoare! Pe cît ne bucuram la începutul lui Ianuar de venirea zăpezii, care să înmagazineze pămîntului apă pentru vară, pe atît e azi îngrozită lumea de iarna grea ce pare a să fi înstăpînit și a nu vrea să mai plece!

Până la începutul acestei săptămîni a tot nins din greu, și geme țara de greul nămeților de zăpadă ce s'au grămădit peste ea!

Din toată țara știrile sunt la fel: e potop de nea peste tot locul.

Bieții oameni cu vite să iau de-o groază. Am văzut sate românești, în care zeci de șuri, ce erau coperite cu pae mai proaspete, de 2—3 ani, au fost descoperite de economi, pentru a da paele ca nutreț vitelor!

— Din România vin știri grele despre iarna ce e acolo. La 22 Febr. să scrie din Botoșani, că de 3 zile acolo n'a mai sosit nici un tren și nici de-acolo n'a mai plecat. Că drumurile de fer sunt îngropate de cite un metru și doi sub zăpadă. Pe uliți lucrează soldații scoși toți din casarme, ajutați de locuitori, ca să spargă cale pe strade pentru a putea trece lumea după cele de lipsă. Că altfel nimenea nu poate ieși din curte afară.

— Din Bulgaria asemenea să scrie că trenurile spre Constantinopol sunt încetate de tot. Vor trece zile pînă să le poată deschide drumul iară.

Pe aiurea și pe la noi... La popoarele ce știu prețul cultura, ca razim pentru a ajunge la o viață mai tichnită, să bat după carte nu numai bărbații, dar și femeile! Iaca o pildă.

In iarna asta s'au înscris ca studente la universitatea din Viena (la cele mai înalte școli), 499 de dsoare, cari au sfișit gimnaziul și au făcut examenul de maturitate! Și anume: la facultatea de drept 5 inșe, pregătindu-să pentru a fi advocați!, la facultatea de medicină 66 inșe, pregătindu-să de medici; la cea de filozofie 428 pregătindu-să de profesoare.

Prin urmare, între 1999 mediciniști să află în Viena, sunt 66 studente fete; între cei 3012 cari urmează cursurile de filozofie 428 cari vreau să fie profesoare, iar între cei 3569 dela drept, 5 studente.

Ce lume, Doamne, pe acolo! Noi Romanii din Ardeal și Ungaria, n'avem nici feciori de toți la școlile înalte (universități), cite sunt în Viena (numai în Viena!, dar ce-o mai fi pe la celelalte zeci de școli înalte de încolo în țară!) numai fete!

De aceea aceste popoare merg în fruntea altora, că să bat, cu mari cu mici, după învățătură!

Dinamită. In Petroșeni într-o noapte din săptămîna trecută un oarecare rău-făcător necunoscut, a aruncat dinamită pe fereastra brutăriei (unde să coace pânea) societății șalgotarjane, inșe dinamita n'a făcut pagubă mare, a spart numai ferestrele și a dărîmat vre'o citeva cărămizi, viață de om n'a pustiit, fiindcă din fericire lucrătorii brutăriei tocmai trecuseră în odaia vecină să să apuce de lucru. (c.)

Renașterea orașului Messina. De cînd cu grozavul potop din Italia de sud, guvernul italian s'a ocupat necontenit cu planul și chipul zidirii de nou orașului Messina.

Astfel zilele trecute guvernul a încheiat un contract cu arhitectul Thomas Hawkins pentru zidirea a 000 case, ce se vor ridica în apropierea orașelor Messina și Reggio.

Casele vor fi zidite pe fundamente de cement din fier și lemn, și trebuie să fie gata în timp de 3 luni.

Pe timp de 6 luni guvernul a oprit lucrările de curățire pe cuprinsul orașelor Messina și Reggio.

— Nou cutremur? Astronomul francez Emil Marschand a profetît zilele acestea un nou cutremur grozav de pămînt, fără însă a putea spune locul lui. Această profetire și-o întemeiază pe cercetări asupra mersului pămîntului. Tulburări mari să vor isca în jurul soarelui, cari vor trage după sine un nou cutremur.

O telegramă din Viena spune, că aparatele de însemnare a cutremurelor au și arătat în 24 Febr. două puternice cutremure de pămînt, unul la o depărtare de 8000 kilometri, altul la o depărtare de 1900 kilometri.

— Din Madrid să scrie, că mai multe zguduituri produse de un

cutremur de pămînt au fost simțite la Elche, lângă Alicante. Populația a fugit înspăimîntată; o spaină de nedescris s'a făcut într-o biserică; mai multe femei, copii și bătrîni, au fost striviți sub picioare!

Urmările beției. Din Codlea să scrie „Gazei“: locuitorul George Făgărășan din Codlea, de mai mult timp trăia într-o nesfîrșită ceartă cu nevastă-sa. Se dedase la beutura de rachiu. In seara de prinderea postului, pe la 9 oare, după o ceartă cu nevastă-sa, amețit de beatură, făcînd focul prea mare, și-a aprins casa! După ce casa, a cărei pod era plin cu fin, a luat foc, în cămașe, desculț și cu capul gol a fugit în pădure și s'a spânzurat.

Vecinii văzînd focul, au sărit și au spart ușa, și ne fiind femeia acasă, au scos totul.

Nu pot întrelăsa amintirea faptului de dureros, că cu privilegiul acestei comanda pompierilor din loc, a fost cit se poate de negrijită. Abia la sfișitul stînsului s'a înfățișat căpitanul pompierilor singur. A fost noroc, că fiind timp de iarnă, oamenii erau toți pe acasă și au sărit în grabă de au stîns și opăcit focul cu zăpadă, căci apă nu era.

— Cu o cale să scrie din aceea comună și faptul de mai jos, care arată inimuța bună a Sașilor față de conlocuitorii lor Români:

„Vrednica și bogata comună Codlea, încă pînă acum n'a găsit de cuviință de a înzestra cu apeduct și partea mai de sus a comunei, locuită de Români. S'au făcut în privința asta mai multe rugări la reprezentanța comunală, însă nefiind acolo nici un singur reprezentant Român (numai Sași), nu s'a aflat nimeni să sprijinească dreapta rugare a Românilor! Dar despre asta, altădată mai pe larg.“

Vărsătură de zăpadă în munții Făgărașului. In urma zăpezilor mari ce au căzut în timpul din urmă, o mare nenorocire s'a întîmplat în munții Făgărașului.

Mai mulți locuitori dela fereștrăul din comuna Breaza, erau zilele trecute cuprinși cu scoboritul lemnelor din munte.

In vremea lucrului ei nu băgară de samă cum de pe munte să rostogolesc devalé grămezi tot mai mari de zăpadă, așa că la apropierea acestei Dunări de nea, ei n'au mai avut timp să se ferească. Muntele de zăpadă i-a ajuns rostogolindu-să peste lucrători! Alți lucrători din apropiere numai după mari efortări au putut să scoată de sub zăpadă pe mai mulți dintre cei îngropați de vii. Doi lucrători în s'a s'au aflat morți. La alți doi lucrători nu li-s'a putut da de urmă.

Căsătorie. Dl *Emanuel Florea*, locotenent la proviantură, reg. 64 de inf., și-a sărbătorit în 18 Febr. cununia cu dsoara *Eugenia Barițiu* în bis. gr-cat. din Orăștie.

Sincere felicitări!

Advocat nou în Oradea-Mare. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Oradea-Mare (Nagyvárad) Tisza Kálmán-ter Nr. 3. *Dr. Romulus I. Papp*, avocat.

Surorile bătrâne. Într'un sat din Ungaria s'a făcut zilele trecute un omor foarte fioros. Două surori bătrâne trăiau amândouă în aceeași casă. Bătrânele aveau avere. Marți noaptea niște hoți, nedescoperiți, au călcat casa și au ucis în modul cel mai îngrozitor pe cele două femei. Capetele erau sparte cu lovituri de săcure. Nu mai puțin ca treizeci lovituri de secure li-au dat în cap. Să dă cu socoteală, că ucigașii trebuie să fie nescai rude, cari voiau a moșteni.

Fapta unui nebun. O întâmplare jalnică a avut loc zilele aceste în orașelul Iglau. Candidatul de avocat *Dr. Anton Horka*, fiul unui grădinar, suferind de atingere la minte, fusese închis într'un sanatoriu (spital) din Budapesta. Înainte cu câteva zile mama bolnavului a scris directorului dela sanatoriu, întrebând cum îi merge fiului său? Ea primi răspunsul, că ce e drept, nu este pe deplin vindecat, dar starea lui nu este nici prea primejdioasă.

În urma acestui răspuns, mama iubitoare și cu durere pentru nenorocitul său fiu, îl aduse pe fiul său acasă.

Cînd mama lui să duse în bucătărie, nebunul să furișă după dînsa, închise ușa, și cu un vas de fer zdrobi mamei sale capul!

După-ce o omori, el ieși din casă; pe stradă însă fu prins, legat și dus iarăși în sanatoriu...

Minunile iernii.

Să știe că cea mai mare cădere de apă din toată lumea, este așa-zisa *Cataracta* (căderea) *Niagara*, în America. Un riu ca Dunărea de mare, cade ca din un vîrf de turn, dela 60 metri înălțime, cu vijiri asurzitoare, în afunzime! Fiind căderaa așa puternică, ea nici nu poate îngheța. Numai acum 50 de ani, fiind o iarnă peste măsură grozavă, au înghețat și cataractele dela *Niagara*, și astan, acum iară să scrie că sunt înghețate!

Da, spun foile, că ceea-ce de 50 ani nu s'a mai întîmplat, s'a întîmplat în iarna această lungă și grea iară: au înghețat cataractele dela *Niagara*, cele mai mari în lumea întreagă!

O mare mulțime de oameni, din toate părțile Statelor-Unite și din Canada, au alergat la fața locului pentru ca să poată vedea această măreață arătare de sloi urieși, care să vede abia la o jumătate de veac: o masă colosală de gheață

strălucind în lumina soarelui, deasupra căreia să întinde un minunat curcubeu. Groaza de gheață să întinde dela *Goats-Island* pe granița canadiană până la țărmlul american, și chiar o mare parte a canalului canadian a înghețat, străbătînd numai prin mijloc puțină apă.

Gheața este atît de tare, încît formează un pod cu ajutorul căruia poți trece peste cataract. Munți de gheață s'au format și pe riu, de cîte 40—50 metri. Fabricile de pe amîndoi țărmlii cataractei, stau pe loc, căci cu puterea căderii apei aici să puneau adevă în mișcare mai multe mașini mari fabricatoare de electricitate, cari acum stau pe loc. Mai multe orașe la mari depărtați de cataract, cari își iau lumina electrică de aici, sunt lipsite de lumina electrică.

— O altă nimune a acestei ierni strașnice, e — înghețarea mărilor celor mai neliniștite, cum e și *Marea Neagră* dintre România și Rusia. Precum am spus, un vapor român de poștă, a trebuit să meargă spre Constantinopol tot spărgîndu-și însuși gheața din cale!

Iar mai nou vine dela *Odessa* știrea, că sloiurile pe gheață au încins aproape cu totul portul *Odessa*, pe țărmlul rusesc. Grosimea este aproape de o jumătate de metru!

O corabie de pescari a fost prinsă între ghețuri, neputînd nici să plece în largul mării, nici să se mai întoarcă în port!

LUMEA DAMELOR NU FOLOSEȘTE alife unsuroasă sau crème, ci numai **Cristalin**, o masă de cristal extras din plante, care face pielea frumoasă și orbitor de albă, îndepărtează pistruele, jubrițele și petele de ficat, netezește crețele și recîștigă tinerețea feței. Să capătă peste tot locul. Reprezentantă pentru Ungaria în: *Budapesta*, *Baross u. 91*. O cutie de probă 50 fil., cutie de sticlă 3 cor. Săpun de *Cristalin* 1 cor. Pudră de cristalîn 1 cor. Expediție zilnică. I. (249) 9—10

Mulțumită. Cu ocaziunea balului școlii — arangiat cu tineretul nostru la 20 Februar curent, din modesta tacsă de intrare de 40 fil. acoperîndu-să toate speșele, a rezultat un profit curat de 20 coroane pentru biblioteca școlii.

Suprasolviri de cîte 1.80 c. și de cîte 60 fil. au intrat dela următorii *Dr. Rom. Boca*, *C. Baicu*, *Sim. Brudar*, *I. Berian*, *I. Silian*, *N. Tanase*, *N. Borza*, *N. Bacheș*, *G. Silian*, *Dum. Dăian*, *Ant. Balomiri*, *I. Branga*, *N. Branga*, *N. Demian* și *P. Manole* și a.

Corpul inv. aduce și pe aceasta cale mulțumită publică tuturor contribuenților pentru scopul înăreț.

Orăștie 25/2 1909.

Diracțiunea.

POSTA REDACȚIEI

Dsale Gl. Leb. în *V.* Nu fidta supărat pe noi dacă fata aceea nu-ți răspunde. Noi toate scrisorile le trimitem fetei, ce s'a anunțat, ca ea să scrie celor de cari are voe. I r

dacă ea, care va fi o dumnișoară de oraș, nu vrea să-ți scrie și dtale semu că n'are gînd a să pune în țîrg cu dta, — noi ce vină avem? Pentru asta zici că nu ne mai abonezi foaia?

Invățătorul român din Nyires! care ne-a scris săptămîna trecută o epistolă, — să ne serie cum îl chiamă, că din iscalitura dsale nici cetitorii de hieroglife nu-i pot ghici numele.

E foarte rău obiceiul pe care îl au mulți inși, că nu-și scriu numele limpede, regulat, făcînd foarte multă bătae de cap, ba supărare, redacției ori administrației unei foi, că oare cum chiamă pe cel ce-ți scrie lucrul cutare. Nu-i poți rezolva cererea, și apoi să supără pe administrație, pe nimic.

Dsale Bal. I. în *F. Sz.* Spune preotului că ce vrei, și îți va aduce dela o librărie care are gramatici și dicționare. Că noi din scrisoarea dtale nu pricepem bine ce vrei.

Dsale Aron Maier, în *B. I. Cr.* Scrie la firma de unde ai cumpărat gramafonul, să-ți spună, dacă ea nu le are, că ce firmă știe care are place române?

Dsale I. O. D. în *P.* Poate avea dreptate dl preot *D.* că i-am fi cerut vre-o taxă de publicare. Altele convocări și mulțumite publice și concursuri ni-să trimit, că o foaie săptămînală de le-ar publica pe toate, — ar respinge-o abonații, că arfi plină numai cu de acelea. De aceea au scris și în foaia că mulțumite publice și convocări oficiale dela corporațiuni ce au averi, nu publice gratis. Reuniunile de înmormintare sint corporațiuni cu venite bune, pot jertfi și ele atita pentru ajutorarea foilor noastre naționale, ce să-și plătească publicările cu 2—3 cor. cît li-s'a cere. Ori nu vrednicesc atita foile noastre?

OD. G. G. în *Sebring*, (America). Cum am mai scris, pentru anunțuri nu putem răspunde. Nu știm cît de drepte-s cele ce să publică în

ele. Cine vrea, cearcă. Dar noi nu știm ce e drept și ce e laudă mărită în acelea.

Dsale I. N. în *Cicl.* Povestea „Trei frați“ e prea naivă, n'o putem folosi. Fii bun altele.

D. H. în *S.* Istoria războiului ruso-iaponez nu știm să fi apărut până acum în românește.

Dela *Treflia Boca* am primit o corespondență pusă la poștă în *Bánffy-hunyad*, dar pe ea nu este însemnat nici locul unde s'a scris (locuința) nici datul scrierii. Așa cum să-ți putem trimite veste la cere ori foile?

Respirațiunea

e cu mult mai ușoară deja după folosirea celor dintii cîteva porțiuni de Emulziunea SCOTT și ușurința asta pe zi ce merge crește.

De 32 ani încoaci, cu miile au experiat aceasta, Tocmai așa e de bătătoare la ochi în-sănătoșare generală.

Apetitul și somnul și-să vor întoarce, mistuirea și-să va îndrepta Probează și te vei convinge.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Să capătă în toate farmaciile. 23—24

Casă de vînzare.

În Orăștie, strada bisericii vechi, este de vînzare din mână liberă casa cu nr. 11, stînd din 3 odăi, cugnă, pivniță, grădină.

A să adresa la

Emma Dinges,

Orăștie, Strada Cirogarilor Nr 7. (303) 1—3 (Schuster Gasse 7).

Arătăm aici distinsul „Fluid-Elsa“ alui Feller, care precum înșine ne-am convins, e cel mai bun leac de casă, căci influințează liniștînd durerea, în-sănătoșînd, improspătînd, întărînd musculatura și carnea, încetînd slăbirea membrelor și aprindearea. Vindecă veninare, reumă, dureri învechite, nervositate, junghiuri în coaste, influența, dureri de mîni, de cap, picioare, dinți, de crucea spatelor, slăbia de ochi, migrena și multe alte boale aci neînșirate. Fluidul-Elsa alui Feller e folosit cu efect și contra tusei, răgușelei, durerii de gît și de pept, stărilor de friguri, morburilor din curent ori răceală. — Veritabil: numai dacă fiecare sticlă are numele „Feller“.

12 sticle mici ori 6 duple franco 5 cor.; 48 mici ori 24 duple 16 cor. franco.

— Îți mai spunem, că mii de inși folosesc contra durerii de stomac, sgirciuri, neapetit, infundare, anemie, — Pilitulele de mînat „Elsa“ Rhabarber alui Feller. 6 cutii 4 cor. franco, 12 cutii cor 7'60. — Fluid-Elsa și Pilitule-Elsa veritabile la:

Apot. de curte **E. V. Feller, Stubica**
Centrala Nr. 119. (c. Agram.)

Casă de vânzare.

Vind din mână liberă casele din Orăștie, strada apei, de sub nr. 2 și 4, constatate din două partere modern edificate.

(276) 4-4 *Artemiu Corvin.*

Prăvălie și crîsmă.

Vind din mână liberă casele mele în care este prăvălie și crîsmă, deplin arangeate și cu toate drepturile. Sunt 2 odăi mari pentru crîsmă, o odăie pentru boltă, una pentru locuit și o cugnă. Grajd, șopru și două pivniți. Loc foarte potrivit. În această comună numai această crîsmă și boltă e. Nu mă pot ocupa de ele, ocupîndu-mă cu băile. De aceea le vînd. Cu dreptul de trafic, crîsmă, cu tot, le dau pentru 10.000 coroane.

(290) **Simion Faur,** 2-3
negustor-crîsmar în Bucium-Izbita
(u. p. Bucsum, Alsó-Feh. m.)

Nr. 201/909. (301) 1-2
com.

Publicațiune.

Comuna Tălmăcel, esarînd de a ză pe calea licitațiunii publice verbale, împreună cu oferte în scris, ce să va ținea **Duminecă în 1/14 Martie a. c. la 3 ore d. a.** în cancelaria comunală, morile sale, pentru periodul de 3 ani următori și anume din 1 Iunie 1909 până la 30 Iunie st. n. 1912.

Prețul strigării 1800 cor.

Vadiu 10% dela prețul strigării.

Condițiunile mai amănunțite să pot vedea la primăria comunală. Tălmăcel, 22 Febr. 1909.

Primăria comunală:

Ioan Fanea, Toma Nedelcu,
not. com. primar.

2 băeți

cari au macar 1 ori 2 clase civile ori gimnaziale, -- să primesc numai decît în prăvălia de manufactură și ferărie a subscrișului.

Condiții după invoieală.

George Ivașcu

comerçant în Abrud
(Abrudbánya).

(302) 1-3

Vin bun!

La subscrișul să găsește de vânzare vin de calitate cea mai fină, produs pe coastele dela Șiria (Világos), și anume:

Rizling curat, Rouge și Mustafer,

foarte bine îngrijit! Să vinde dela 50 litri în sus, cu 32 cor. hectolitru. Să vinde la olaltă sau separat. Separat e mai scump. Vin curat dela deal, nu de grădină sau de climpie! Fără drojdii!

Pentru ori-ce informații mai de aproape, vă adresați la vînzătorul:

Petru Benea,

proprietar de vii în Șiria,
Világos, comit. Arad.

(25R) 7-10

Căsătorie.

O fată din popor, aflătoare azi în orașul Cleveland din America, avînd avere de 14.000 cor., — dorește cunoștința unui bărbat potrivit, de aici din țară, în scop de căsătorie. Să aibă și el avere macar pe jumătate cit ea. Scrisorile ce vor sosi, le va trimite administrația „Libertății” la adresa fetei. (290) 1-3

Ofert extraordinar!

4 părechi de ghete (păpuci) cu și-nor pentru:

numai 7 cor.

Cartelarea concurenței a lăsat Centralei noastre să facă ofert numai la privați și la oferenți anumiți. Eu am fost deci imputernicit a vinde ori-cui 2 părechi de ghete pentru bărbați și 2 părechi de ghete pentru femei, bruni ori negri, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, de piele, galoșați, cu tălpi tari de piele, — toate 4 părechi cu numai 7 cor. Trimiterea cu rambursă. Totuși cei-ce nu să nimeresc, să schimbă ori să dau banii napoi fără greș. (300) 1-5.

P. Lust, Krakau, Nr. 24.

Anunț de căsătorie.

Un om văduv în etate de 44 ani fără copii, dintr'un sat fruntaș din Bănat, cu o avere de peste 8 hectare pămînt, cu casă grădină și cele trebuitoare. Caută de soție o văduvă cu purtare bună, în etate dela 30-35 ani; să fie bine introdusă în lucrurile casnice și în economia de pămînt, în scrisoare și cetire. Zestre de este să bine primește, iară de nu-'i, nu-'i pedecă. Scrisorile să se adreseze la Administrația „Libertatea”, care mi-le va trimite. (283) 3-3

Casă de vânzare.

Casa din strada Lungă nr. 20/a constatătoare din 2 odăi bucătărie, grădină, 2 șoproane și fîntînă în curte, e de vânzare din mână liberă. A să adresa la proprietarul: **Nicolae Dublesiu în Orăștie.** 3-3

Cine dorește călătorie
— bună și iute —

— de plăcere
în

6 zile
la **America**

acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp.

Cancelarie românească

HAMBURG

Raboisen 30.

24-26 (180)

O calfă de pantofar

caută aplicare la un măestru bun. Adresa: **Alexandru Chitulea în Cetea** (Csáklya u. p. Tövis). (1-1)

IMPORTANT
pentru
suferitorii
de **stomac!**

Lipsa de poftă, durerile de stomac, rigidă, slăbire de stomac, conturbări de mistuire, durere de cap, sărăcie de sînge, etc. Inceată în dată folosind universal renumitele

Picături de stomac BRADY, veritabile. Multe mii de scrisori de recunoștință și mulțumită!

Sticlă mică cu instrucția, 80 fl., sticlă mare 1 cor. 40 fl.

Să capătă în toate apotecele.

Depozit principal: **C. BRADY** la „Regele Ungar” WIEN, I., Fleischmarkt 1. Depot 260

de unde la cerere să trimită gratis interesantă: Broșură specială: Trimitind 5 cor. și via 6 sticle mici, pentru 4 cor. 50 f. 3 sticle mari, franco.

Să ne ferim de imitații! Adevăratele picături de stomac Brady trebuie să fie cu marca și subscrierea din chipul de mai sus!

2 învățăcei

unul pentru meseria de **faur** (covăcie), și

unul pentru **rotărie**, —

să primesc numai decît în lucrătoarele subscrișului.

După invoieală, vor primi îmbrăcăminte de acasă (slujind mai puțin) sau îi îmbrac eu, servind în schimb ceva mai mult ca învățăcei.

Etate 14-15 ani.

FARKAS JAKAB

în Orăștie, viz-a-viz de școala rom. (293) 1-3

Casă de vânzare.

Casa cu Nr. 66 a subscrișului, din ulița Mare, în Căstău (lingă Orăștie), — e de vânzare din mână liberă. Casa cu țiglă, șura cu pae. Sunt toate edificiile economice de lipsă. Pentru preț a să adresa la:

Ioan Udrea I. Nicolae

în Căstău (Kasztó p. Orăștie).

(291) 1-1

Pentru vătămați!

Legătorele de vătămătură

patentate ces. reg. ale lui

Keleti, provăzute cu pelotă pneumatică de gummi,

sunt, după părerea celor mai aleși medici, cele mai bune în soiul lor! Prin construcția lor potrivită, țin și opresc cu siguranță și cele mai vechi și mai grele vătămături.

Prețul: Cu o latură 12 cor. Cu 2 laturi 24 cor.

Legători pentru vătămătură la unghiul moale: simple dar trainice: Pentru o latură: K 6-, 8- și 10- Pentru 2 laturi: K 12-, 16- și 20-

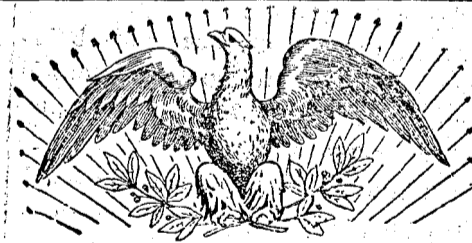
Legători pentru vătămătură de buric; legători de foale pentru pânțele ce atîrnă în jos, ori contra boalei de stomac sau ficat.

Nou! Ciorap pentru vine lărgite, fără cusătură. Nou! Legătoare pentru menstruație; susținători de ouă, etc.

cum și tot felul de lucruri de lipsă la grijirea de bolnavi și pentru comoditatea bolnavului, în cea mai bună calitate, și pe lingă prețurile de fabrică, le trimite: (220) 14-52

I. Keleti fabricant chirurgical de unelte de legăt.artificiale
Budapesta, IV. Koronaherezeg u. 17.
Catalog ilustrat, gratis și franco!

Cui îi zace la inimă

fericirea căsenilor săi, acela trebuie să se îngrijească mai nainte de toate de sănătatea lor. Trebuie să cunoască cele mai perfecte terapii, ca să nu stea neorientat în timp de grea încercare. Fiecare are datorința de a ceti cartea, care dintre toate sistemele de vindecare face cunoscut: cel mai nou și mai cu efect metod. de vindecare: cel prin electricitate, pe care tînde să ni-o facă vîstierie comună.

Cu atît mai virtos este dator să cetească cartea, cu cit această carte să trimită gratis și franco, sub plic închis, ori-cui care să provoacă la această foale.

Volum separat pentru bărbați și altul pentru femei.

Institutul de tratare medicală Electro-Vitalizer,
BUDAPESTA, Károly-körut 2. félem. 60.

Scrisoare de recunoștință.

Kovács Gyula, Rimaszombat.
Tompai Mihály-u. 12.

St. dle Dr! Vă fac cunoscut, că aparatul funcționează ireproșabil. Tratamentul îl cunosc bine. Rezultatul după folosința de 4 ore e următorul: dorm bine și nu sunt atît de obosit cînd mă scol, ca mai nainte. Posta de mîncare crește mereu, durerea de cap ce mă chinuia adeseori, mi-a trecut. Durerea de spate asemenea. Mă simt cu mult mai vii și vesel și am mare speranță, că nu peste mult voi putea considera cura de terminată.

(260) 4-4

Cupon pentru o carte de cînst:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER”
Budapesta, IV. Károly körut
2 félem. 60.

Rog a-mi trimite gratis și franco, în covetă închisă opul: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN” pentru { bărbați / femei

Numele:
Comuna și
posta ultimă:

Tac și lipsește pe o corespondență!

La apotecarul CORNEL DEMETER

în Orăștie—Szászváros (lingă bisericile evang. reform.)

să capătă următoarele preparate de bun renume:

II. Preparate economice! — Luați aminte! —

ECONOMILOR! Cetiți cu atențiune următoarele și veți vedea, că nu-ți de lipsă să mergeți în America, spre căutarea dolarilor; în Germania, spre căutarea marcelor; nici în Klondyke, spre căutarea aurului, căci îl aflați aici la voi acasă și anume în curțile voastre economice!

Știut este, că creșterea vitelor, cailor și a porcilor, aduce foarte mari venituri economilor. Știut este, că prețul acestora să taxeze după exteriorul lor, (să plătește după cum e vita), dar puțin știu, că cum și ce trebuie făcut, ca vitele cornute, precum și porcii și cailor, să fie grași, mari în oase și frumoși, căci cari știu, nu bucuos spun și altora, ca să nu aibă și alții așa vite frumoase.

Spre a ajunge aceste scopuri, trebuie întrebuințat

„Pravul de vite Demeter“,

căci de pravul acesta să îngrășe porcii, cailor și vitele cornute, cresc mai mari și devin mai osoși, capătă putere mare, capătă poftă de mîncare, și vacile dau lapte mai mult și mai bun ca de comun, — avînd vitele, porcii și cailor totodată un preț cu mult mai mare, la care între alte împrejurări, nici-cînd nu ar fi ajuns.

La purcei, viței și mînzi, întrebuințînd acest prav, să dezvoaltă foarte repede, să întăresc în oase, și contribuie la dezvoltarea poștei de mîncare.

Fieștecare econom bun, trebuie să folosească acest prav la vitele, porcii și cailor lui, căci prin folosința acestui prav, are foarte mare cîștig la vînzare, fiind porcii, vitele și cailor frumoși și grași.

Cultura de astăzi ne învață, ca pentru ajungerea stării bune, nu e destul numai a munci, ci munca aceea trebuie pusă în legătură cu raționalul, căci numai munca rațională ne poate aduce fericirea și îndestularea materială după lucrul nostru.

Pe lingă o muncă rațională lucră mai puțin, — dar cu mai mult rezultat, — decît a munci de dimineața pînă seara, fără de nici un sistem.

Tot așa e și la creșterea vitelor, căci aci raționalul este a ști că, cum poți ajunge ca pe un vițel sau mînz, ori purcel, în timp scurt și cu puțină hrană, să fie mai dezvoltat și mai cu preț, ca acela pe care trebuie mult timp a-l hrăni, și totuși nu e destul de dezvoltat și gras.

Dacă tot în unul și același timp crești 2 purcei, viței ori mînzi și pe unul îl crești cu nutreț regulat, iar pe celalalt, pe lingă nutrețul regulat, dîndu-ți și din „Hrana Demeter“. În scurt timp să va observa diferența între aceștia, deoarece-acele care a căpătat din „Hrana Demeter“, va fi cu mult mai dezvoltat, mai gras și mai frumos, decît acela care s'a crescut numai cu nutreț regulat. Așadar crescînd aceștia cu „Hrana Demeter“ devin valoroși (mai cu preț) în cel mai scurt timp.

Raționalul creșterii vitelor deci, constă întru aceea, că porcii, vitele cornute, cailor și oile, trebuie hrănite cu pravul „Hrănitore Demeter“, căci amestecînd acesta în hrana vitelor, cresc în scurt timp de minune.

Deci în procedura aceasta să află aurul, dolarii și coroanele!

Așadar nici un econom bun să nu întîrzie a cumpăra acest prav de mare folos! Cine nu-l cumpără este însuși dușmanul economiei sale.

Acest prav de mare folos, să capătă în preț de 60 fileri o cutie.

La comanda de 10 cutii se trimite francat. **Revînzătorii capătă rabat corespunzător.**

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea acestuia găinile oua mai mult ca de comun, chiar și în timp de iarnă — pe cînd altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. **Prețul 30 de fileri.**

Pentru moartea cloșanilor și a șoarecilor. Este prav sigur pentru stîrpirea lor. **Prețul 60 fileri.**

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufăr mult de mîncărimea păduchilor prin care mîncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbindu-i, astfel încît în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare! De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare, căreia îi e prețul 20—40 fileri și 1 cor. Cu unsoarea aceasta e de a unge vitele și porcii. Și la oameni să întrebuințeze cu efect sigur. Are favorul că nu murdărește ca alte unsoare pentru păduchi. (254) 5—

A tențiune!

Nu-ți comanda altoi de viie, mlădițe de viie, pînă nu ceri catalogul cu prețuri dela mine! Mîia de altoi cu rădăcină 140 cor., soiul Delawre 100 cor. mîia.

Adresa: **SZIGYÁRTO NAGY MIHÁLY**

Felső-Szeged, Somogy megye

(227) 15—25.

(234) 12—12

Puterea motrice (de mișcare)

dovedită cea mai bună!

pentru agricultură și industrie sunt:

Locomobile și motoare de Petrolin alui

BERNHARDTS

care lucrează pe jumătate așa ieftin ca mașinele cu aburi; nu recer mașinist diplomat; n'au lipsă de conce-

siune; sunt absolut sigure în lucrare; nu fac fum, nici miros!

Instalație cu gaz sugativ: dela 10—100 puteri de cai; e cea mai ieftină putere de minat a timpului prezent: dela 0.3 pînă la 3 fileri pe oară de o putere de cal!

Fabrica de motoare și mașini:

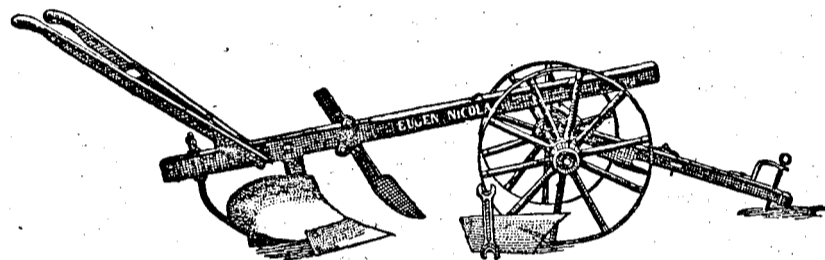
G. Bernhardts Söhne,

WIEN, XII. Schönbrunnerstrasse 173/L.

Primul atelier român de mașini și pluguri, alui

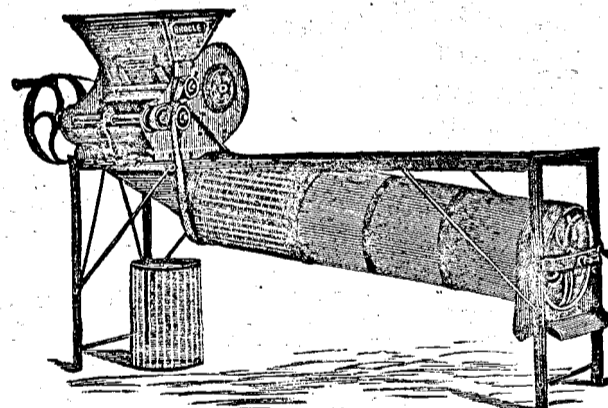
EUGEN NICOLA, în Blaj—Balázsfalva

pregătește și reparaază toate felurile de mașini și unelte agricole!

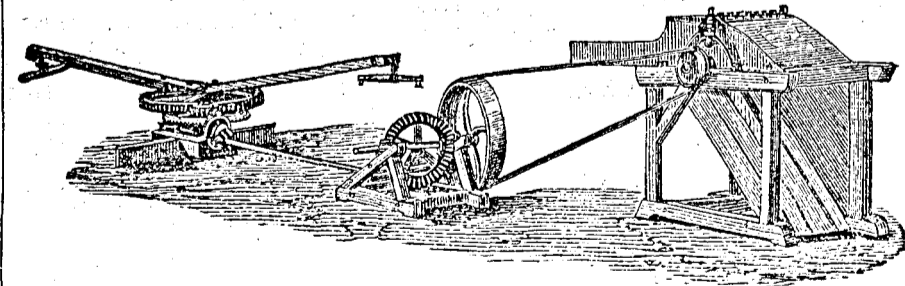

Imbie onor. public: **Plugurile originale Nicola cu Bârșă,** cormanul și fiarțele late din oțel. Sunt cele mai bune pluguri, fie la arătură-tare, fie la moale. Dacă arătura e tare, nu să întinde, plugul nu-și perde mersul bun; dacă e moale, nu să încarcă pe corman și cormanul rămîne totdeauna curat. Umblă lin și răstoarnă brazda bine. Umblă ușor de tot! Cu două vacuțe ușor poți ara cu el!

Pluguri schimbătoare din fer bătut și vărsat. Pluguri „Universale“ (sist. Sach); **grape** de fer din table și de lant. Mașini de sămănat, săpat și sfîrmit cucuruz; mașini de sămănat grîu dela. 11 pînă la 21 rînduri; mașini de cosit; mașini de greblat; mașini de secerat, cari pun mănunchiu și leagă;

mașini de imblătit, mănate cu mîna, cu cai, cu vapor, sau motor de benzin. **Triere,** ciure (vînturătoare); mașini de tăiat nutreț și napi, — cu un cuvînt **tot felul de mașini** să pot comanda dela numita firmă, cu prețuri moderate și cele mai ușoare învoeli de plătit, în rate.

Fac instalații de **mori de măcinat,** mănate cu mașină de vapor sau motor de gaz, oleu ori benzin; precum și comanda de **mașini de imblătit** cu vapor sau motor de benzin.

La comanda mari, pentru încheierea tîrgului ies în persoană.

Nu vă cumpărați mașini înainte de a cere ofert dela sus numita firmă, de unde vă veți convinge de favorurile și de prețurile ce le ofere! — Garantă pentru soliditatea, durabilitatea și construcția lor!

Reparaturi de ori-ce natură să fac îndată și ieftin pe garanțal

Deslușiri și Catalog să trimit la cerere gratis și franco.

Să se scrie ce mașină să dorește! — **Spriginiți industriei Români!** —

Scrieți la:

EUGENIU NICOLA, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

(232) 3—4

„Tipografia Nouă“ în Orăștie.